

Aizkraukles Banka Latvija

Pasaules finanšu tirgus:
2009. gada marta rezultāti

Dr. Math, Leonīds Aļšanskis
Galvenais analītiķis

- Ir beidzies pirmais pavasara mēnesis, kas atnesa pirmās pazīmes finanšu un ekonomiskas krīzes “nāvīga tvēriena” zināmai mazināšanai.
- Pirmoreiz vairāku mēnešu garumā tirgos parādījās pozitīvi makroekonomiskie dati, kaut arī to nebija daudz.
- Turklāt, marts iezīmējas ar to, ka pasaules varas pieņēma veselu virkni jaunu agresīvu pasākumu cīņai ar krīzi.
- Tomēr ir par agri runāt par “zemāka punkta” sasniegšanu vai krīzes tendenču pagriezienu.
- Finanšu sektora dati, kas kļuva zināmi martā, turpināja uzrādīt zaudējumu pieaugumu, tādēļ ka Q4 2008 rezultāti tika pārskatīti uz sliktākiem.
- Pēc Bloomberg aģentūras datiem, finanšu sektora (bankas, brokeru kompānijas un apdrošināšanas sabiedrības) kopējie zaudējumi krīzes laikā jau pārsniedza \$1,25 trlj.
- Pēdējā laikā būtiski pieauga apdrošināšanas kompāniju zaudējumi, kas krīzes laikā sasniedza \$220 mljrd.
- Turklāt jaunpiesaistītais kapitāls apdrošināšanas sektorā krīzes laikā veidoja tikai \$120 mljrd. (Bloomberg dati).
- Pēc visa spriežot, apdrošināšanas sektors var kļūt par nākamo sektoru, kam būs vajadzīgs liela mēroga rekapitalizācijas plāns.

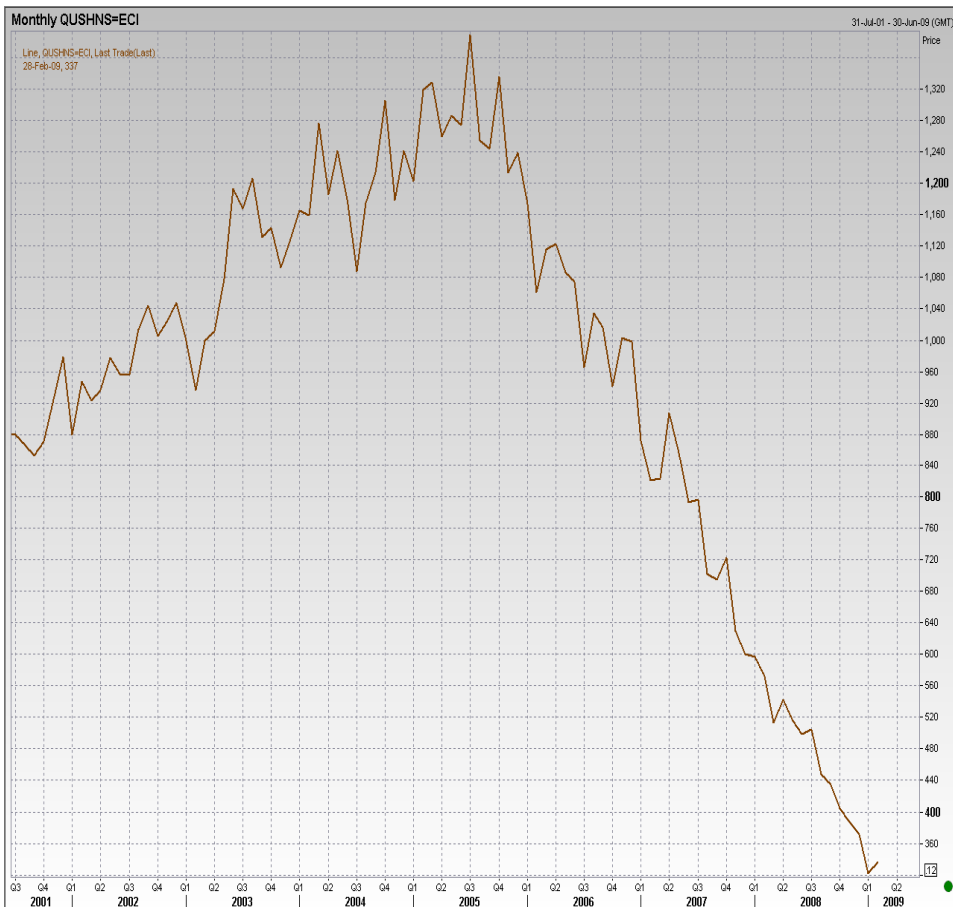
- Nopietnas problēmas saglabājas arī pasaules banku sistēmā.
- Martā Amerikā bankrotēja vēl 5 (pārsvarā nelielas) bankas, un bankrotējošo banku kopējais skaits valstī kopš gada sākuma sasniedza 21.
- Pēc Federālās depozītu apdrošināšanas korporācijas (FDIC) datiem, problemātisko banku (kurām draud bankrotēšana) skaits ASV pārsniedza 250.
- Atgādināsim, ka visa 2008. gada laikā Amerikā ir bankrotējušas tikai 25 bankas, toties to starpā bija tādi giganti, kā Washington Mutual ar \$309 mljrd. lieliem aktīviem un viena no lielākām investīciju bankām Lehman Brothers.
- Tieši pēdējas bankas krahs noveda pie pasaules banku krīzes “credit crunch” saasināšanās.
- Ņemot vērā šo pieredzi, pasaules varas vairs nepieļauj lielu, sistēmu veidojošu banku kompāniju bankrotēšanu.
- Pēc Bloomberg datiem, banku rekapitalizācijai šajā ceturksnī vien bija novirzīts vairāk par \$100 mljrd. (tie pārsvarā bija valsts līdzekļi).
- Ņemot vērā šo skaitli, krīzes laikā jaunpiesaistītais kapitāls pasaules banku sistēmā jau sastādīja \$860 mljrd., pārsniedzot deklarētus zaudējumus \$830 mljrd. apmērā (pēdējais skaitlis neietver zaudējumus Q1 2009- tie vēl nav zināmi).
- Tomēr, neskatoties uz tik spēcīgu kapitāla ieplūdi, pasaules banku sistēma joprojām paliek dziļā depresijā un nespēj atjaunot reālas ekonomikas normālo kreditēšanu.

- Martā publicētie makroekonomiskie pārskati par februāri joprojām bija negatīvi, taču pirmo reizi vairāku mēnešu garumā daži pārskati izrādījās negaidīti pozitīvi.
- Tie, pirmkārt, bija pārskati no Amerikas mājokļu tirgus, kas arī bija esošas krīzes pirmsākums.
- Jauno mājokļu pārdošana ASV februārī pieauga gandrīz par 5% salīdzinājumā ar janvārī, kas kļuva par pirmo šī rādītāja pieaugumu pēdējo 7 mēnešu laikā.
- Februārī spēcīgs pieaugums par 22,2% bija arī jauno mājokļu uzsāktās būvēšanas skaitam. Būvatļauju skaits februārī pieauga par 3%.
- Šo rādītāju pieaugums tika fiksēts pirmo reizi pēdējo 8 mēnešu laikā.
- Toties, visiem šiem rādītājiem bija 2-ciparu kritums procentu izteiksmē salīdzinājumā ar 2008. gada februāri, bet vidējā jauna mājokļa cena gada laikā ir kritusi par 18%.
- Februārī ASV negaidīti, par 3,4% palielinājās pasūtījumi ilgstošas lietošanas precēm. Šī ir pirmā reize 7 mēnešu laikā, kad šis rādītājs bija pieaudzis.
- Neskaitot transportu, pasūtījumu skaits pieauga par 3,9%, kas kļuva par rekordlielu apmēru kopš 2005. gada augusta.
- Taču lielai daļai Amerikas makroindikātoru saglabājas negatīvas tendences.
- Bezdarba līmenis Amerikā februārī ir pieaudzis līdz 8,1% no 7,6% janvārī, kas kļuva par rādītāja maksimumu pēdējo 25 gadu laikā.
- Atgādināsim, ka vēl 2008. gada sākumā bezdarba rādītājs ASV bija zemāks par 5%.

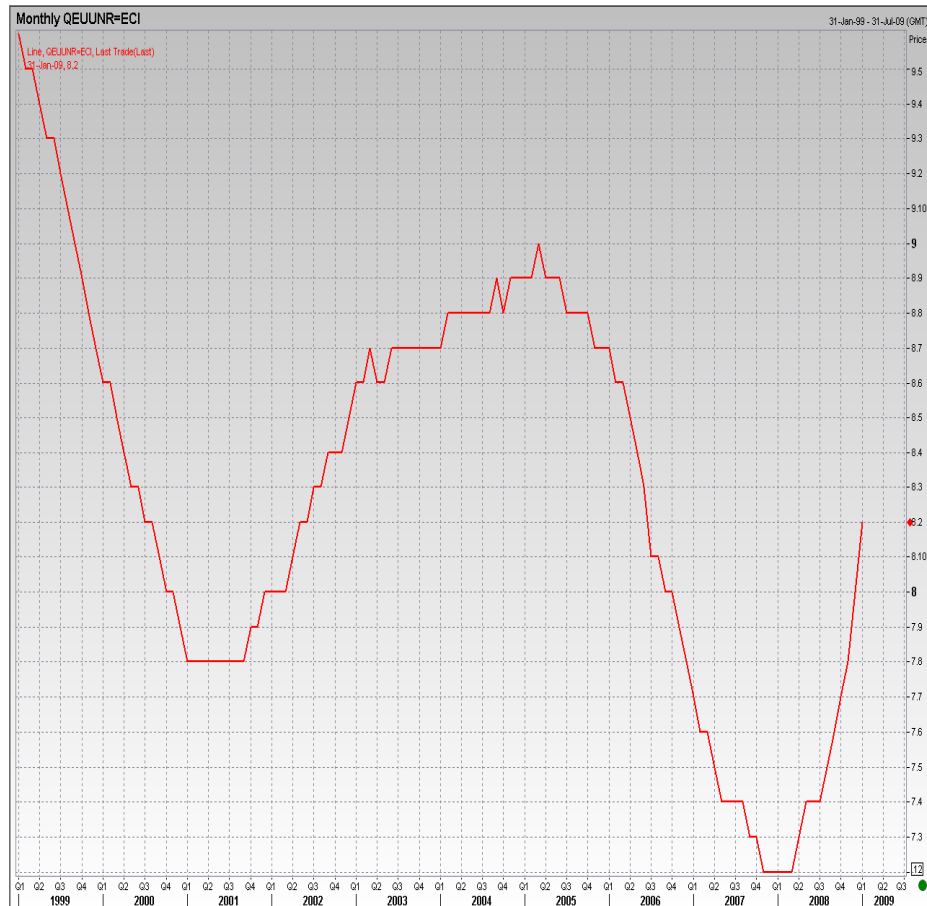
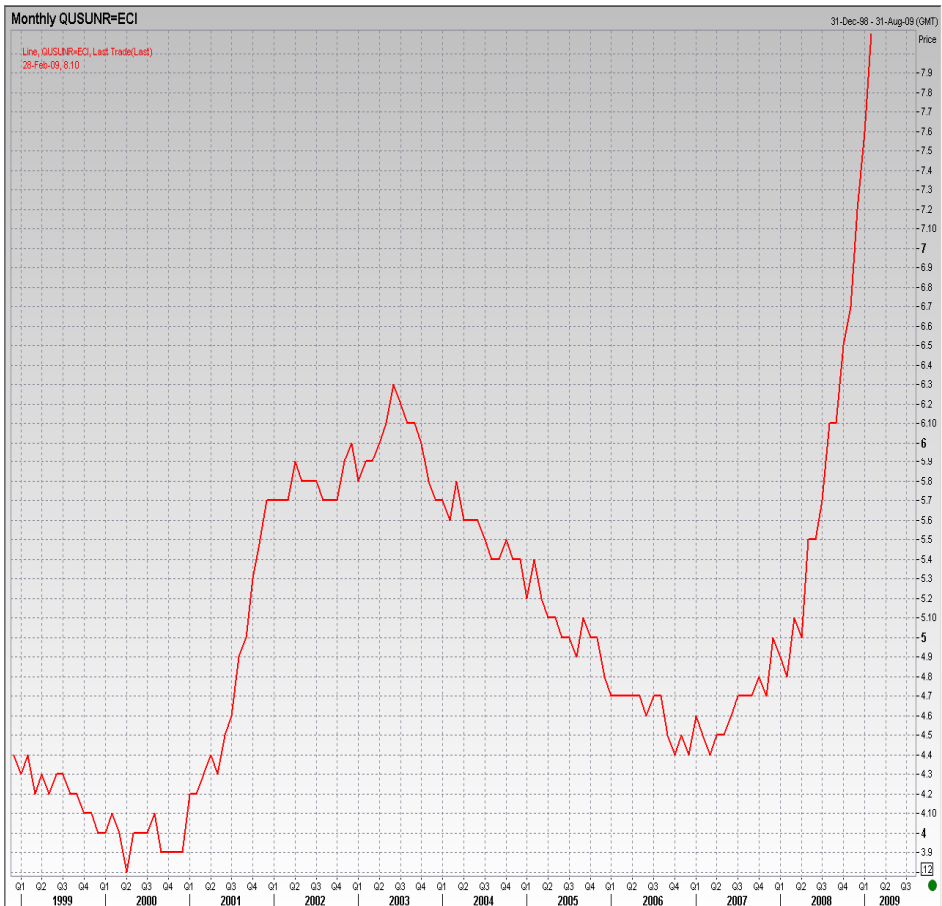
- Nonfarm payrolls (ekonomikā nodarbināto skaits, neieskaitot lauksaimniecības sektoru) samazinājums februārī sastādīja 651 000.
- Turklāt janvāra un decembra rādītāji tika pārskatīti līdz -655 000 un -681 000 – maksimālais rādītāja kritums kopš 1949. gada.
- Secinājums ir neiepriecinošs – tuvākajos mēnešos bezdarbs Amerikā turpinās pieaugt.
- Aktivitātes indeksi ražošanas sektorā (manufacturing ISM) un pakalpojumu sektorā (non-manufacturing ISM) februārī liecināja par turpinošu lietišķas aktivitātes kritumu jau 8 un 6 mēnešu garumā pēc kārtas.
- Negatīvie dati dominēja arī Eiropas un Japānas pārskatos.
- Bezdarbs 16 eirozonas valstīs februārī pieauga līdz 8,2%, kas kļuva par rādītāja maksimumu 28 mēnešu garumā.
- Biznesa vides indekss eirozonā martā samazinājās līdz -3,58, kas ir vēsturisks minimums kopš 1985. gada, kad sāka aprēķināt šo indeksu.
- Lielbritānijā bezdarbs februārī pieauga līdz 6,5% – maksimumam kopš 1997. gada. Turklāt, bezdarbnieku skaita pieauguma tempi februārī (+ 140 000) bija vislielākie kopš 1971. gada.
- Lielbritānijas valdība paziņoja par rekordlielu budžeta deficītu pārskata gadā, kas beidzās 2009. gada februārī.
- Valsts aizņēmumi sastādīja 8,9 mljrd. mārciņu (gandrīz \$13 mljrd.), kas ir vairāk nekā 8 reizes sliktāk par iepriekšējā pārskata gada rādītāju.

- Japānā rūpnieciskās ražošanas apjomi februārī, salīdzinājumā ar janvārī, samazinājās par 9,4%, sekojot rekordlielam 10% kritumam janvārī, un samazinājums ir vērojams jau piekto mēnesi pēc kārtas.
- Japānas eksports 2009. gada februārī salīdzinājumā ar 2008. gada februārī ir kritis par gandrīz 50%, bet mašīnbūvniecības sektorā kritums pārsniedza 70%.
- Par situāciju attīstības valstīs var spriest pēc Krievijas un Ukrainas datiem, kur IKP janvārī-februārī ir kritis par attiecīgi 8% un 20%.
- Joprojām visā pasaulē pasliktinās automobiļu pārdošanas rādītāji, kas tiek uzskatīti par labu ekonomikas stāvokļa indikatoru.
- Pēc martā publicētiem datiem, februārī jauno automobiļu pārdošanas apjomi Amerikā krita par 41% salīdzinājumā ar 2008. gada februārī, un tie atgriezās pie pārdošanas līmeņiem pirms 27 gadiem.
- Automobiļu pārdošanas apjomi Japānā februārī krita par 32,4% salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Februāris ir kļuvis par ceturto mēnesi pēc kārtas, kad jauno automobiļu pārdošanas apjomi krita par vairāk nekā 20%.
- Automobiļu pārdošanas apjomi Eiropā februārī krita par 18,3% salīdzinājumā ar 2008. gada februārī (-22,6% 2 mēnešu laikā).
- Spānijā pārdošanas apjomi februārī krita par 49%, Itālijā – par 24,5%, bet Lielbritānijā – gandrīz par 22% (-67% Rumānijā un -46% Ungārijā, bet Islandē 90 automobiļi pretī 1035 mašīnām 2008. gada februārī).
- Uz šī fona ļoti pozitīvi izskatījās automobiļu pārdošanu pieaugums Vācijā par 22%, pateicoties dotēšanas programmai jauno automobiļu iegādei apmaiņā pret vecām.

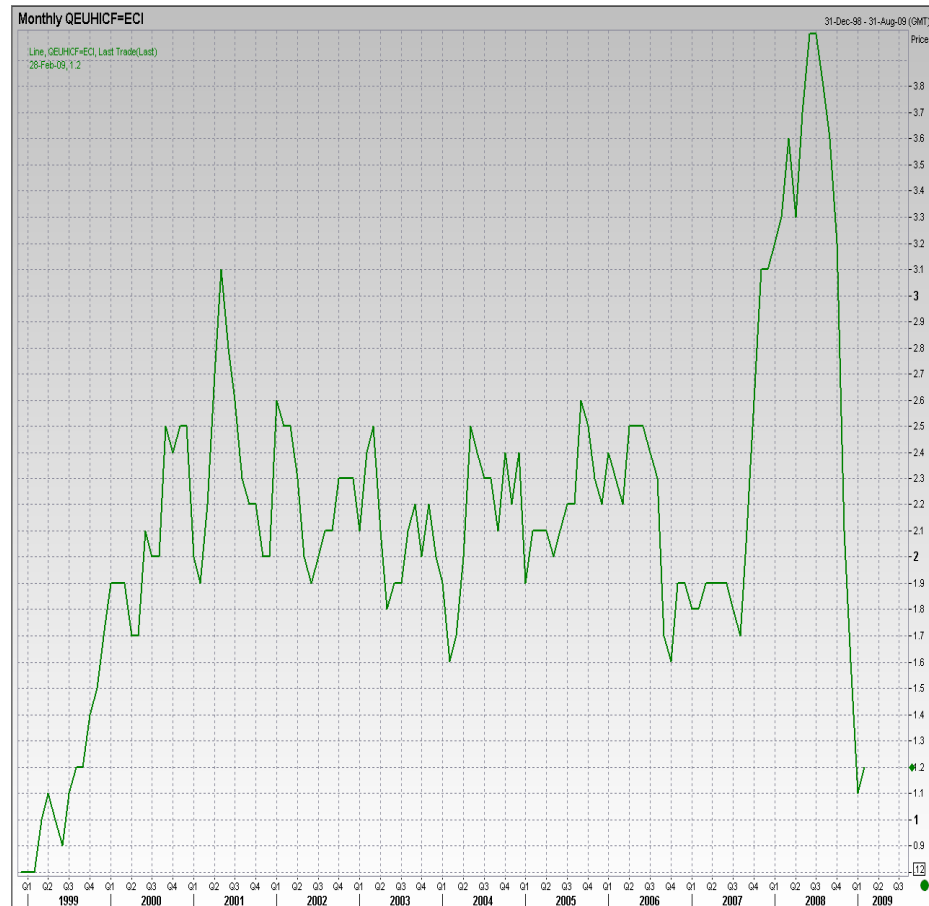
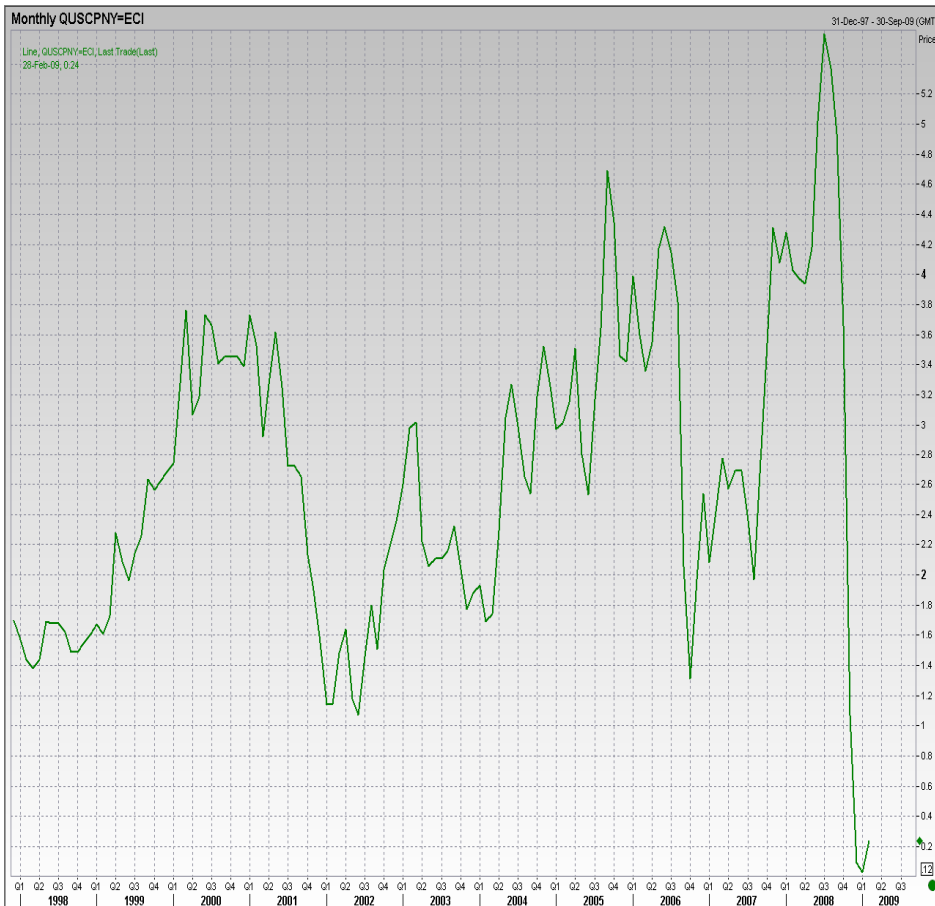
Jauno māju pārdošanas apjomu un jauno māju būvatļauju skaita ASV grafiki

Amerikas un eirozonas bezdarba līmeņa izmaiņu grafiki.

Amerikas un eirozonas inflācijas līmeņa izmaiņu grafiki

- Martā pasaules varas turpināja veikt aktīvus pasākumus, cīnoties ar nerimstošo pasaules krīzi.
- Visagresīvāk joprojām rīkojas aiz okeāna.
- Sekojot februārī apstiprinātam Obamas plānam (\$800 mljrd.) ekonomikas atbalstīšanai, martā tika atbalstīts finanšu ministra Geitnera plāns.
- Šis PPIP plāns (Public-Private Investment Program) paredz palīdzības sniegšanu finanšu kompānijām, pērkot viņu "toksiskus" aktīvus.
- Kaut arī šim plānam novirzītu valsts līdzekļu apjoms nepārsniegs \$100 mljrd., rēķinot klāt privāta kapitāla piesaistīšanu un FRS kredītus ar atvieglojumiem, programmas kopējās izmaksas var sastādīt no \$500 mljrd. līdz \$1 trlj.
- Pēc dažiem aprēķiniem, "toksisko" aktīvu kopējais apjoms Amerikas banku bilancēs tagad ir ap \$2 trlj.
- Plāns neapšaubāmi izskatās interesants, taču nav skaidrs vai piedāvāta bilanču tīrīšana spēs likt bankām atjaunot kreditēšanu.
- Ka arī nav skaidrs, kas notiks, ja izpirkto aktīvu cenas turpinās kristies, jo liela risku daļa pienākas valsts kasei un FRS.
- Bet kamēr šis valdības rīcības bija jau sen deklarētas, CB rīcība martā kļuva par lielo pārsteigumu tirgiem.
- Savā sēdē 17.-18. martā FRS pieņēma lēmumu tuvāko 6 mēnešu laikā izmest Amerikas parādu tirgū papildus \$1,25 trlj.

- No tiem \$300 mljrd. tiks iztērēti garo vērtspapīru pirkšanai (ap 8% no to esoša apjoma). Pārējie līdzekļi ir paredzēti hipotekāro obligāciju tirgus atbalstīšanai.
- Turklāt, martā FRS apstiprināja vēl vienu plānu patērētāju kredītu un maksājumu karšu tirgus stimulēšanai, ar izmaksām līdz \$1 trlj.
- Šo plānu realizēšanai FRS nāksies ar pilno jaudu palaist iespiedmašīnu un CB bilance pieaugs no esošiem \$2 trlj. līdz \$4 trlj. (vēl 2008. gada augustā tā sastādīja tikai \$900 mljrd.).
- Par valsts parādu pirkšanas mērķi no FRS puses ir deklarēta "valsts vērtspapīru ienesīguma noturēšana zemajos līmeņos", t.i. nepieļaut slodzes pieaugumu valsts budžetam (no kura 2008. gadā tikai parādu procentos vien samaksāti \$450 mljrd.!).
- Taču nav skaidrs, vai tam pietiks ar \$300 mljrd., pie ieplānota budžeta deficīta \$1,75 trlj. apmēra un valsts parāda pieauguma līdz \$12,5- \$13 trlj.
- Vai tirgus joprojām gribēs pirkt pret 3,5% ienesīgumu tās valsts vērtspapīrus, kurai ir parāds 90% no IKP, un galvenais, tās valūtai ir "neskaidrs" apgrozījuma apjoms.
- Arī Anglijas Banka martā paziņoja par valsts obligāciju izpiršanas programmas uzsākšanu par summu 75 mljrd. sterliņu mārciņu (\$105 mljrd.).
- Pagājušajā mēnesī arī Japānas Bankā nolēma palielināt gada programmu valsts obligāciju iegādei no \$170 mljrd. līdz \$220 mljrd.
- Un tikai ECB joprojām atsakās šiem mērķiem ieslēgt iespiedmašīnu (nav skaidrs jautājums, kam tieši iespiest eiro).

- Martā vadošās Centrālās Bankas turpināja pazemināt refinansēšanas procentu pamatlīkmu līmeni (tās, kurām vēl ir iespējams to samazināt).
- Anglijas Banka 5. martā samazināja bāzes likmi par 50 b.p. līdz 0,5%.
- Šis ir rekordzems likmes rādītājs visā organizācijas (izveidotas 1964. gadā) pastāvēšanas laikā.
- Tajā pašā dienā ECB arī samazināja likmi par 50 b.p. līdz rekordzemam līmenim 1,5%.
- Martā par centrālo starptautisko notikumu cīņā ar pasaules finanšu krīzi kļuva G20 valstu finanšu ministru un Centrālo banku vadītāju tikšanās (kas kļuva par pēdējo sagatavošanās pasākumu pirms vadošo valstu līderu samita aprīlī).
- Diemžēl, arī šoreiz nekādas konkrētas receptes sistēmas iziešanai no finanšu-ekonomiskās krīzes netika izteiktas.
- Pieņemtajā beigu komunikē tikai kārtējo reizi izskanēja aicinājums reformēt pasaules finanšu sistēmu.
- No konkrētiem pasākumiem var atzīmēt tikai vienošanos “būtiski” palielināt SVF resursus no esošiem \$250 mljrd. (galējo skaitli valstu vadītāji paziņos aprīlī).
- Finanšu ministri vienojas par attīstības ekonomiku lomas palielināšanu SVF fonda un politikas izveidošanā.
- Tajā skaitā ir plānots līdz 2011. gadam pārskatīt dalības kvotas un balsu sadalīšanu valstu pārstāvībai SVF.

- Pašlaik vairākums balsu SVF pieder ASV (17%), bet virknei Eiropas mazo valstu pieder vairāk balsu, nekā Ķīnai (3,7%) un Krievijai (2,7%).
- Samitā Valsts kašu un CB vadītāji arī atbalstīja veicamus pasākumus banku glābšanai, ieskaitot nacionalizācijas pasākumus.
- Taču speciālajā dokumentā ministri uzsvēra, ka valsts atbalstam jābūt laicīgam un tam obligāti jāparedz vēlāko valsts izstāšanos no banku kapitāla.
- Martā joprojām aktīvi apsprieda palīdzības sniegšanu Austrumeiropas vājākām valstīm cīņai ar krīzi.
- Martā sākumā, kārtējā “pretkrīzes” samitā, ES valstu līderi noraidīja Ungārijas lūgumu piešķirt 190 mljrd. eiro Centrālas un Austrumeiropas ekonomiku glābšanai.
- Tajā pašā laikā ES nolēma divkāršot ārkārtīgas palīdzības fondu ES dalībvalstīm līdz 50 mljrd. eiro.
- Šī fonda līdzekļi var būt piešķirti tikai ES dalībniekiem, kas nav eiro zonā.
- Naudu no šī fonda jau saņēma Latvija un Ungārija (attiecīgi 3,1 mljrd. un 6,5 mljrd. eiro).
- Martā pie ES pēc palīdzības oficiāli griezās arī Rumānija.
- Šai valstij palīdzību piekrita sniegt arī SVF, kā rezultātā Rumānija saņems kredītu ar kopējo apjomu 20 mljrd. eiro.

- Tirdzniecība pasaules akciju tirgū martā sākas uz diezgan negatīvas nots un daudzi pasaules indeksi marta sākumā sasniedza jaunus daudzgadu minimumus.
- Tomēr pieaugošs pozitīvais ārējais fons un, galvenais, sasniegtie zemie cenu līmeņi tirgū noveda pie tendences apgriešanās un sekojoša spēcīga cenu pieauguma gandrīz visās pasaules biržās.
- Vislielākais pasaules indeksu pieaugums vienas dienas sesijas ietvaros bija novērots 23. marta pēc Geitnera plāna par "toksisko" aktīvu izpirkšanu izsludināšanas.
- Šajā dienā daudzu banku kompāniju akcijām izdevās sasniegt 2-ciparu cenu pieaugumu procentu izteiksmē (BOA + 26%, JPMorgan + 25%, Citigroup + 19%).
- Rezultātā, visi mūsu vērotie attīstības un attīstīta tirgu vadošo biržu indeksi martā tirdzniecību pabeidza ar ievērojamo plusu.
- Martā fiksētais vadošo Amerikas indeksu cenu pieaugums kļuva par to maksimālo mēneša pieaugumu kopš 2002. gada.
- Vislielākais cenu pieaugums vadošo pasaules indeksu starpā šoreiz bija Amerikas NASDAQ, kura vērtība pagājuša mēneša laikā palielinājās par gandrīz 11%.
- Ievērojamu pieaugumu par 7,7% mēneša laikā spēja parādīt arī Amerikas "blue chips" indekss DJI.

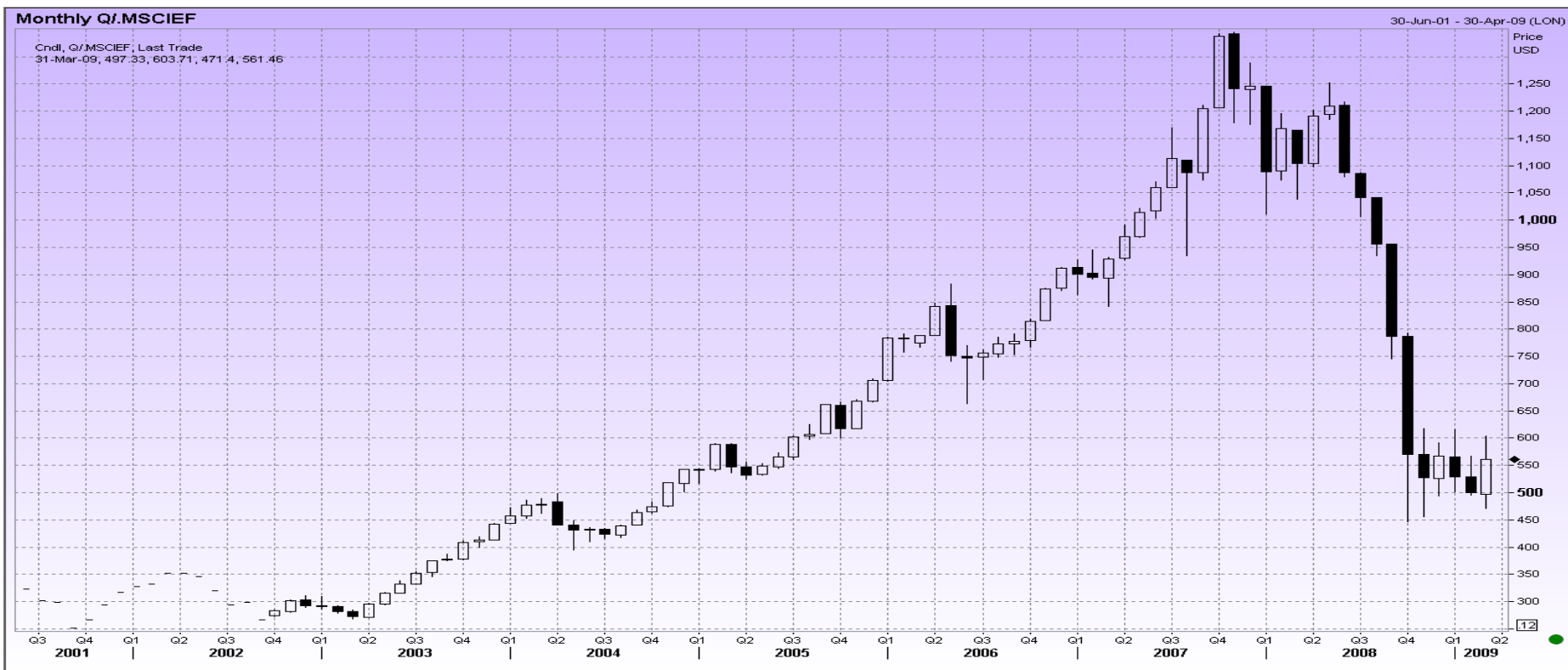
- Bankas Morgan Stanley aprēķinātais pasaules akciju tirgus indekss MSCI World martā uzrādīja pieaugumu par vairāk nekā 5,5%, kas kļuva par indeksa maksimālo pieaugumu mēneša laikā kopš tā krituma aktivizēšanas brīža 2007. gada novembrī.
- Marts arī kļuva par trešo mēnesi pēc kārtas, kad attīstības tirgiem izdevās parādīt daudz labāku dinamiku salīdzinājumā ar attīstītiem tirgiem (sk. tabulu).
- Bankas Morgan Stanley aprēķinātais attīstības akciju tirgus indekss MSCI EM martā parādīja ievērojamu pieaugumu par 12,4%, kas kļuva par maksimālo indeksa pieaugumu mēneša laikā visā tā aprēķināšanas garumā kopš 1997. gada.
- Tas vēlreiz apstiprina tēzi, ka spēcīgs cenu kritums attīstības tirgos 2008. gadā tos izveda uz līmeņiem, kas investoriem liekas visai pievilcīgi, neskatoties uz to, ka saglabājas augsti politiskie un ekonomiskie riski.
- Vislabākā dinamika mūsu vēroto attīstības tirgu indeksu starpā martā bija Krievijas RTS, kas mēneša laikā uzleca par vairāk nekā 26,5%.
- Divreiz mazāks pieaugums bija citam attīstības akciju tirgus vadošam indeksam – Ķīnas SSE, taču tā pieaugums šī gada pirmajā ceturksnī sastādīja jau ievērojamus 30%, pretī Krievijas RTS pieaugumam par 9%.

Pasaules akciju tirgus

Biržas indekss	Par 2006. gadu	Par 2007. gadu	Par 2008. gadu	Par 2003. g. – 2007. g.	Par 2003. g. – 2008.g.	Par 2009. g. janvāri	Par 2009. g. februāri	Par 2009. g. martu	Kopš 2009. g. sākuma
DJI (ASV)	16.3%	6.4%	-33.8%	59.0%	5.2%	-8.8%	-11.7%	7.7%	-13.3%
S&P 500 (ASV)	13.6%	3.5%	-38.5%	66.9%	2.6%	-8.5%	-11.0%	8.6%	-11.6%
Nasdaq Comp. (ASV)	9.5%	9.8%	-40.5%	98.6%	18.1%	-6.4%	-6.6%	10.9%	-3.1%
GDAX (Vācija)	22.0%	22.3%	-40.4%	178.9%	66.3%	-9.8%	-11.4%	6.3%	-15.1%
N225 (Japāna)	6.9%	-11.1%	-42.1%	78.4%	3.3%	-9.8%	-5.3%	7.1%	-8.5%
FTSE (Anglija)	10.7%	2.3%	-31.0%	61.5%	11.5%	-5.5%	-7.7%	2.5%	-10.6%
CAC (Francija)	17.5%	1.3%	-42.7%	83.2%	5.0%	-7.6%	-9.1%	3.9%	-12.8%
RTS (Krievija)	70.7%	19.2%	-72.4%	537.9%	76.0%	-15.3%	1.9%	26.6%	9.2%
SSEC (Ķīna)	130.4%	96.7%	-65.4%	287.4%	34.1%	9.3%	4.6%	13.9%	30.3%
SENSEX (Indija)	46.7%	47.1%	-52.4%	500.7%	185.7%	-2.3%	-5.6%	9.2%	0.6%
Bovespa (Brazīlija)	32.9%	43.6%	-41.2%	467.0%	233.2%	4.7%	-2.8%	7.2%	9.0%
PFTS (Ukraina)	41.3%	135.3%	-74.4%	1946.4%	424.7%	-9.0%	-23.0%	7.6%	-24.6%
KASE (Kazahstāna)	273.7%	7.4%	-62.1%	1754.3%	602.1%	-36.7%	0.8%	9.1%	-30.4%
MSCI WD	18.0%	7.1%	-42.1%	100.6%	16.2%	-8.8%	-10.5%	5.6%	-13.8%
MSCI EM	29.2%	36.5%	-54.5%	326.6%	115.4%	-6.5%	-5.8%	12.4%	-1.1%

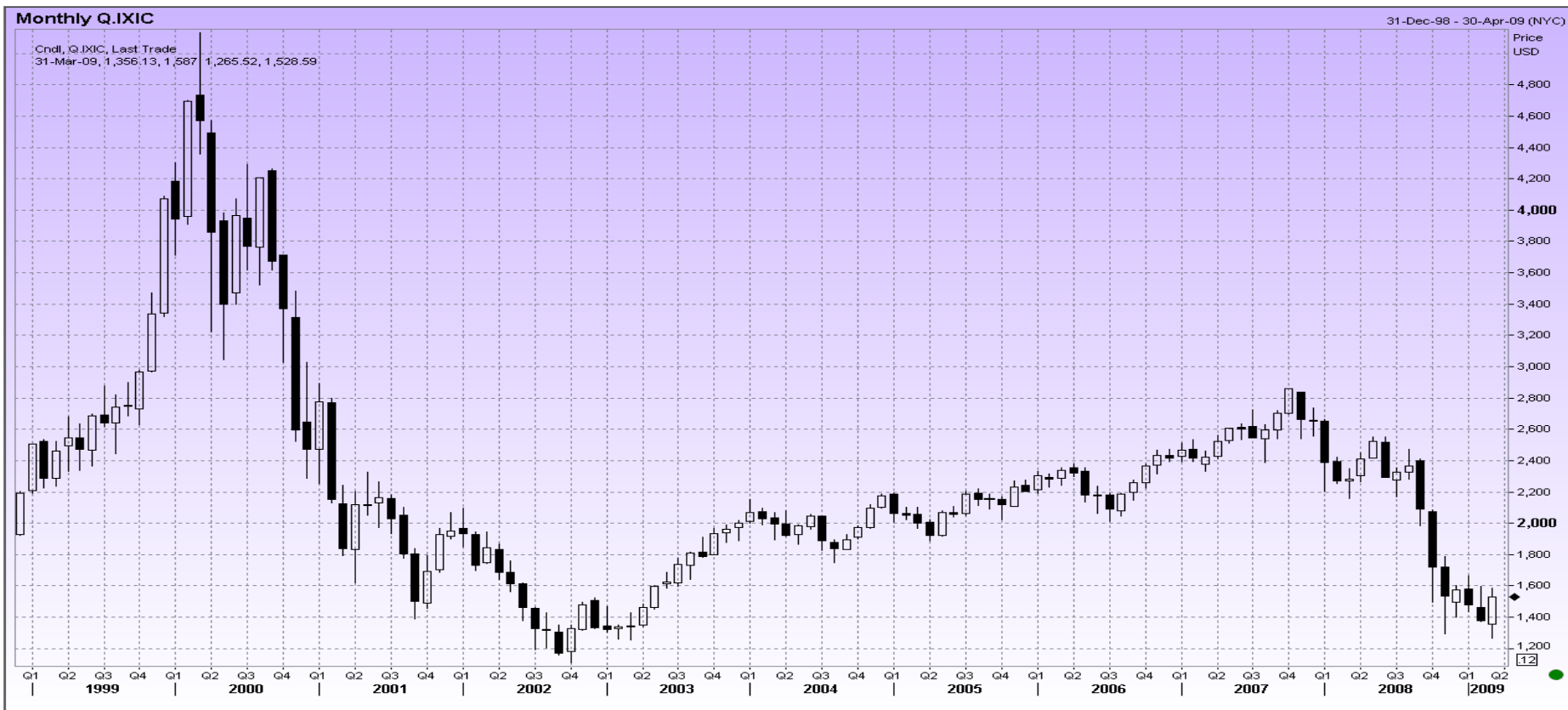
Bankas Morgan Stanley aprēķinātais pasaules akciju tirgus indekss MSCI World marta sākumā sasniedza jaunu vēsturisku minimumu. Taču sekojot vēlākam optimisma pieaugumam, indeksam izdevās mēnesi noslēgt ar labu pieaugumu par 5,5%. 2009. gada marts kļuva tikai par ceturto indeksa pieauguma mēnesi pēc kārtas, salīdzinot ar 13 mēnešiem slēgtiem ar samazināšanos kopš 2007. gada novembra – brīža, kad tirgu sāka pieaugt negatīvas tendences.

Bankas Morgan Stanley aprēķinātajam attīstības akciju tirgus indeksam MSCI EM martā izdevās parādīt spēcīgāko pieaugumu visā indeksa aprēķināšanas vēsturē – par 12,4%. Lielā mērā šo pieaugumu nodrošināja BRIC valstu indeksu pieaugums. Krievijas, Ķīnas, Indijas un Brazīlijas fondu indeksi pieauga par 26,6%, 13,9%, 9,2% un 7,2% attiecīgi. Turklāt Ķīnas fondu indekss parādīja pieaugumu jau 3 mēnešus pēc kārtas.

Amerikas "blue chips" indekss DJI, cenām krītot marta sākumā sasniedza jaunu 12-gadu minimumu. Taču turpmāk, pozitīvam noskaņojumam pieaugot, indekss apgriezās un varēja mēnesi slēgt ar pieaugumu par ievērojamiem 7,7%. DJI izdevās slēgt mēnesi ar pieaugumu pirmo reizi kopš 2008. gada augusta, kad sākas pasaules finanšu krīzes saasināšanas otrais vilnis.

Amerikas augsto tehnoloģiju akciju indekss NASDAQ marta sākumā sasniedza jaunu 7-gadu minimumu, cieši pietuvojoties indeksa globālam minimumam, kas tika sasniegts 2002. gadā. Taču pēc tam indeksam izdevās parādīt spēcīgu pieaugumu vadošo pasaules indeksu starpā un mēnesi noslēgt plusā ar 10,9%.

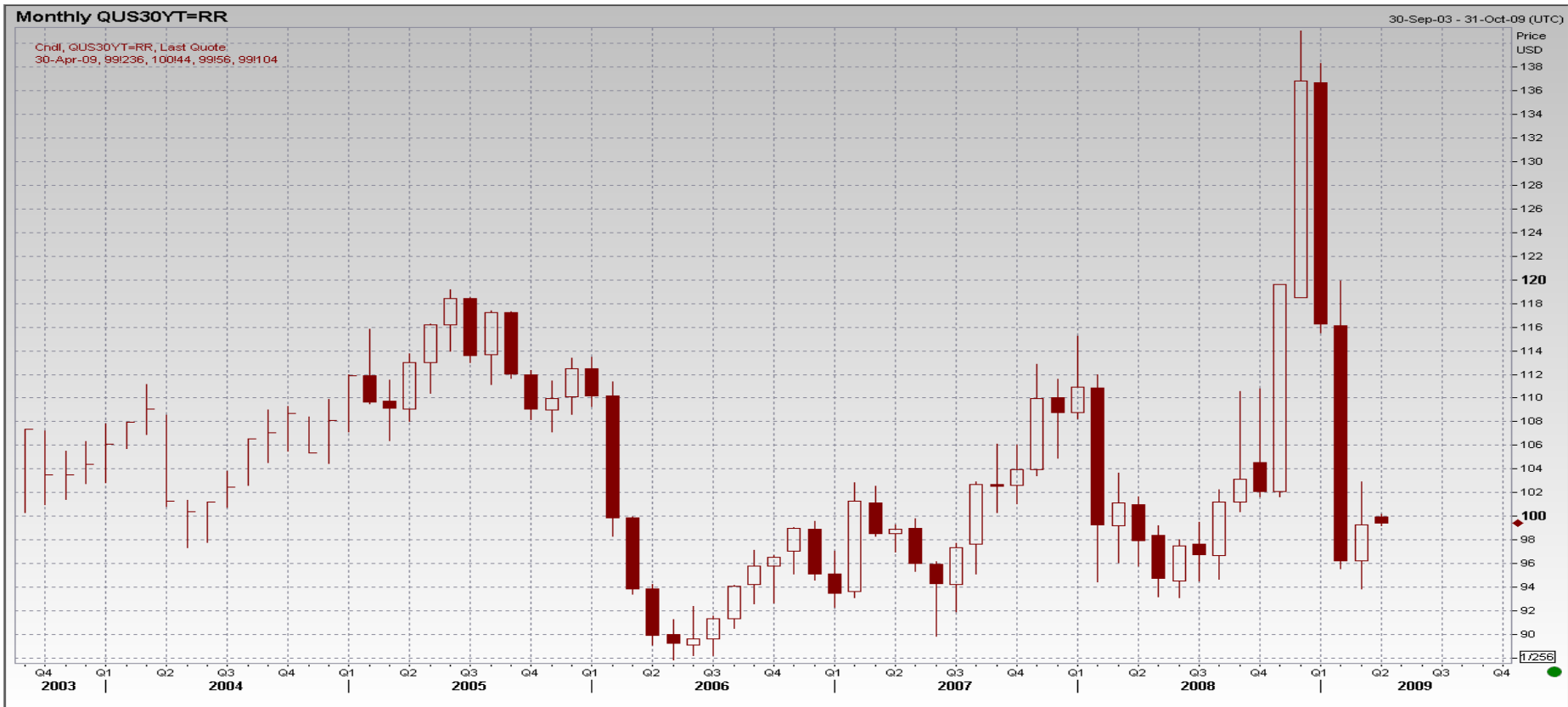
Bet vislielākais pieaugums mūsu vēroto tirgu starpā martā bija Krievijas akciju tirgum, kura pamata indekss RTS mēneša laikā pieauga par 26,6%. Šis ir jau otrais pēc kārtas indeksa pieauguma mēnesis. Marta spēcīgs pieaugums rāda, ka sasniegtais zems cenu līmenis (P/E ap 4) atgriezta investoriem apetīti pēc Krievijas akciju iegādes.

- Neskatoties uz marta "optimisma uzliesmojumu", situācija pasaules akciju tirgū joprojām paliek saspringta.
- Mūsaprāt, cenu pieaugums pagājušajā mēnesī ir tikai dabiska korekcija iepriekšējam spēcīgam cenu kritumam 2008. gada oktobrī-novembrī un 2009. gada janvārī-februārī.
- Šī kustība acīmredzami nav pietiekama, lai pārvarētu spēcīgu negatīvu "sentiment", kas izveidojas tirgū esošās pasaules krīzes ietekmē.
- Tajā pašā laikā, ņemot vērā tieši 2008. gadā un 2009. gada sākumā cenu kritumu, esošais pieaugums var turpināties īstermiņa perspektīvā vai pārtapt par vidēja termiņa cenu konsolidāciju esošajos līmeņos.
- Taču sekojoša cenu krituma atjaunošanās izskatās daudz vairāk iespējama nekā tendences pagrieziens pie esošiem līmeņiem.
- Attiecīgi, mēs joprojām iesākam izvēlēties īstermiņa spekulatīvus darījumus ienākšanai tirgū.
- Paralēli jākrāj resursi un jāizvēlas piemērotais brīdis vēlākai ilgtermiņa ienākšanai pasaules akciju tirgū.
- Esošo spēcīgo samazināšanās trendu noteikti nomainīs ne mazāk spēcīgs cenu paaugstināšanās trends.
- Par signālu negatīva «sentiment» nomainīšanai tirgū var kļūt tagad pieņemto liela mēroga krīzes apkarošanas programmu veiksmīga realizēšana (ja tas tiešam būs panākts), kuru pirmie rezultāti var parādīties 2009. gada 2. pusē.

- Pasaules obligāciju tirgū marts arī noritēja uz diezgan pozitīvas nots, kas pirmkārt ietekmēja attīstības valstu vērtspapirus.
- Attīstības valstu valsts parādu indekss EMBI+ pagājušajā mēnesī pieauga par 3,8%, samazinot spriedu pret Amerikas treasures no 649 b.p. līdz 636 b.p.
- Turklāt pieaugums atsevišķajos nacionālajos sektoros bija ļoti ievērojams, un pirmkārt tas skāra cenu krituma februāra līderus.
- Ukrainas valsts vērtspapīri martā uzrādīja vidējo pieaugumu par 25%, salīdzinot ar cenu kritumu par 21% februārī.
- Kazahstānas valsts vērtspapīri martā pieauga par gandrīz 16% sekojot februāra kritumam par 11,5%.
- Uz šī fona Krievijas vērtspapīriem pieaugums bija ne tik liels – par 7,25%.
- Taču atšķirībā no Ukrainas un Kazahstānas Krievijas valsts vērtspapīriem izdevās parādīt cenu pieaugumu pēc pagājušo divu mēnešu rezultātiem (-3% februārī).
- Vēl spēcīgāks pieaugums bija vērojams attīstības valstu korporatīvajā sektorā, kura indekss CEMBI mēneša laikā ir pieaudzis par 4,25%.
- Turklāt februāra krituma līderis (-42%) – Kazahstānas vērtspapīri – martā parādīja spēcīgu pieaugumu par 33%. Un galvenais ieguldījums šajā pieaugumā pienākas uz banku vērtspapīriem.
- Mazāk pieaudzis ir Ukrainas korporatīvais sektors – par 9,8%, sekojot februāra kritumam par 23%.
- Tādējādi, mūsu priekšlikums martā pirkt Kazahstānas banku bondus izrādījās visai veiksmīgs.

- Situācija attīstīto valstu parādu tirgos martā bija vairāk mierīga un cenu kustības nebija tik ievērojamas.
- Amerikas 30-gadu bondi pēc mēneša tirdzniecības rezultātiem parādīja pieaugumu par aptuveni 3%, kā rezultātā to ienesīgums samazinājās līdz 3,5%.
- Aptuveni tāds pats cenu pieaugums bija arī 10-gadu Amerikas valsts vērtspapīriem, kuru ienesīgums samazinājās līdz 2,7%.
- Turklāt, viss pieaugums Amerikas valsts vērtspapīru garajā galā notika vienā dienā, 18. martā, kad FRS paziņoja par savu nodomu izpirkt tirgū garos vērtspapīrus par summu \$300 mljrd.
- Tomēr šis cenu pieaugums tikai daļēji kompensēja garo Amerikas vērtspapīru spēcīgu kritumu šī gada pirmajos divos mēnešos.
- Acīmredzami, ar Amerikas CB solījumiem izpirkt vērtspapīrus par \$300 mljrd. nepietika, lai būtiski palielināt Amerikas bondu pievilcību, tuvojoties vērtspapīru emisijas krasai palielināšanai pieaugošā valsts budžeta deficīta finansēšanas.
- 30-gadu Vācijas bundi, martā krita par 2%, neskatoties uz ECB likmes samazināšanu, un to ienesīgums pieauga līdz 3,9%.
- Tajā pašā laikā 10-gadu Vācijas vērtspapīri mēneša laikā parādīja cenu pieaugumu par aptuveni 1% un to ienesīgums samazinājās līdz 3%.

Pasaules obligāciju tirgus

30-gadu Amerikas bondiem martā cenas pieauga par 3%, taču tas kompensēja tikai nelielu janvāra un februāra spēcīga krituma daļu. 30-gadu vērtspapīru ienesīgums mēneša laikā samazinājās no 3,8% līdz 3,5% (2008. gada minimums ir 2,5%).

Pasaules obligāciju tirgus

Daily QUS10YT=RR

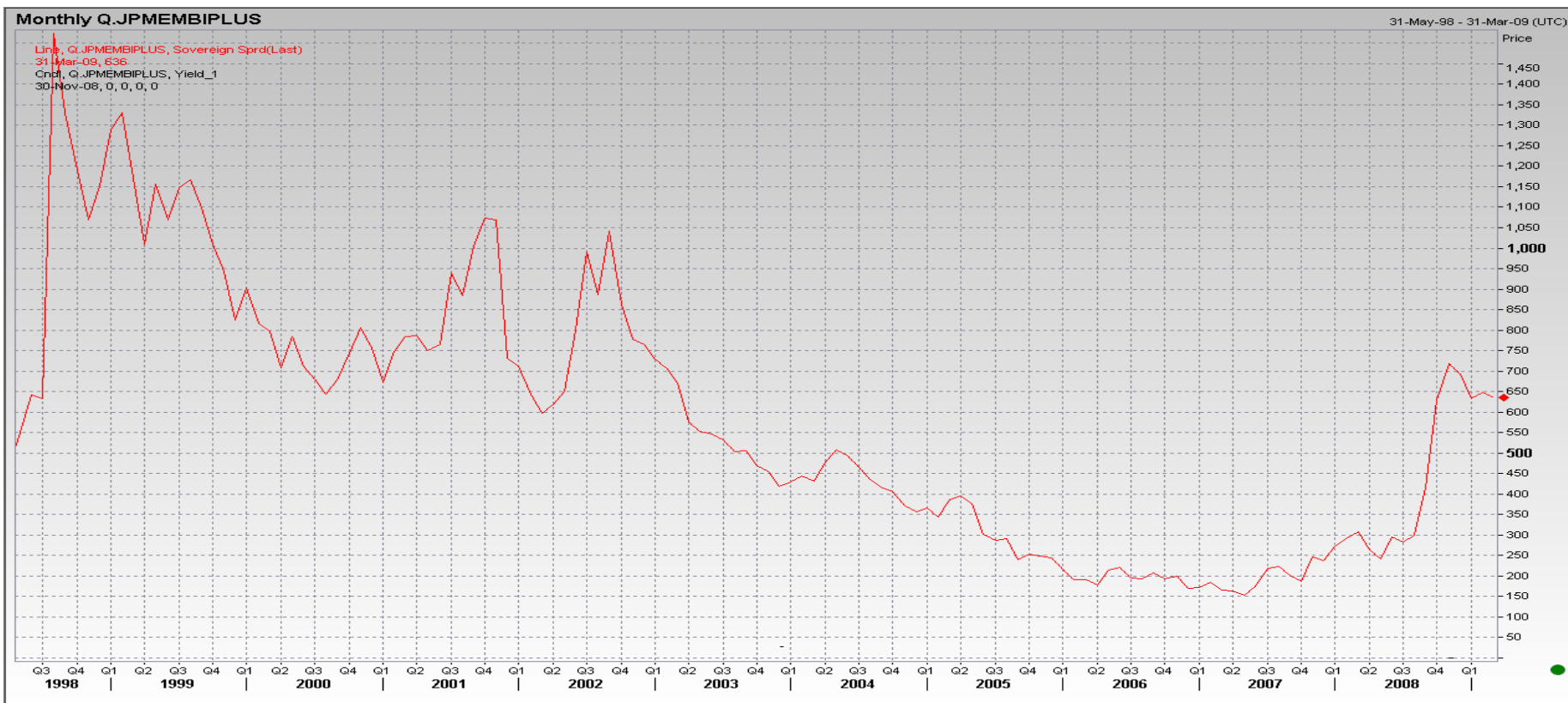
13-Feb-09 - 02-Apr-09 (UTC)

CndL, QUS10YT=RR, Last Quote
02-Apr-09, 100|200, 101|116, 100|36, 100|96

10-gadu Amerikas bondiem cena martā pieauga par 3%. Tomēr tas skaitlis izrādījās mazāks par vienas dienas cenu pieaugumu 18. martā (pēc FRS paziņojuma par bondu pirkšanu), ko var labi redzēt grafikā, kurā attēloti dati pa dienām.

Pasaules obligāciju tirgus

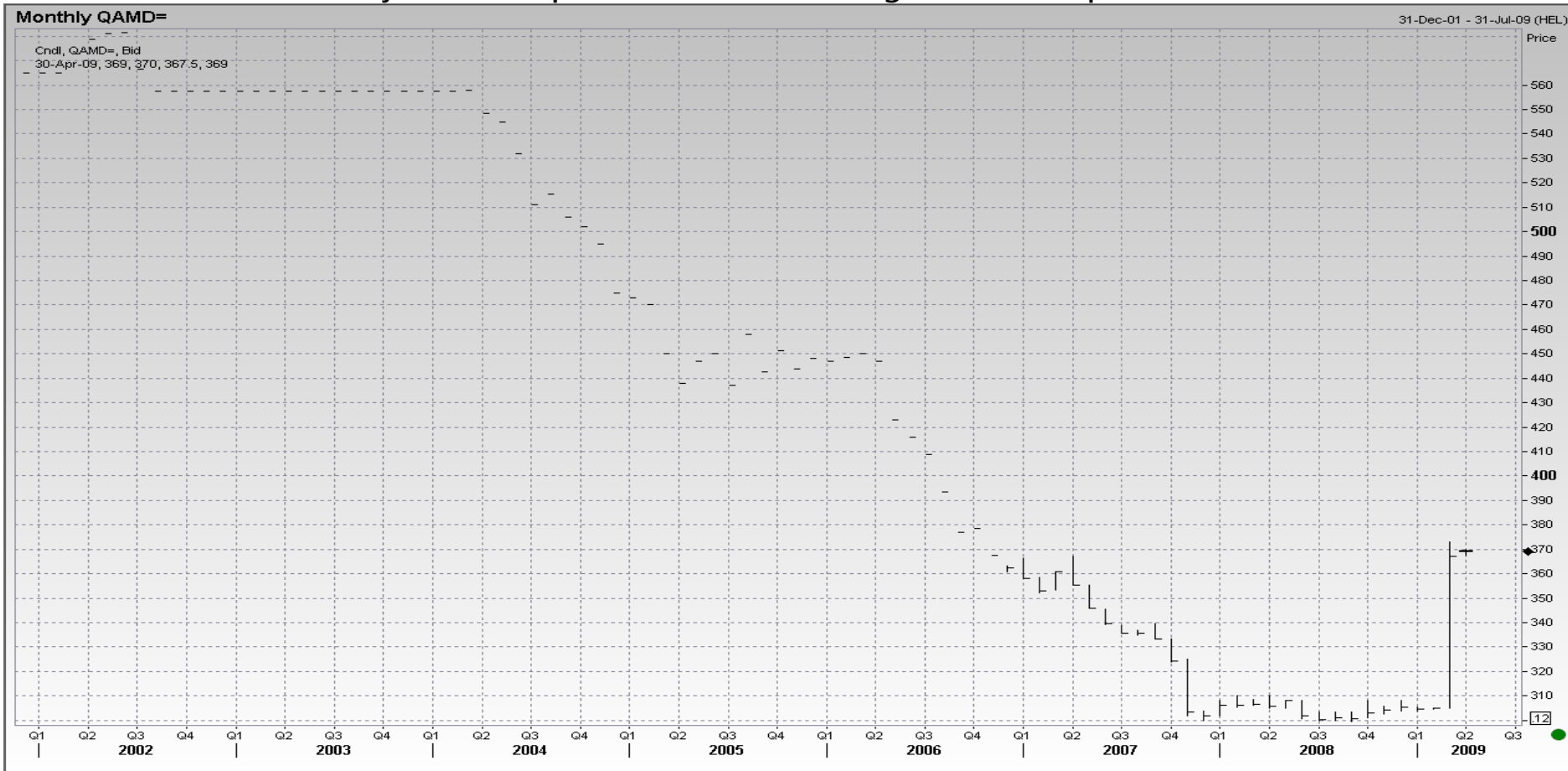

Attīstības valstu valsts parādu indekss EMBI+ martā pieauga par 3,8%, taču ņemot vērā, ka arī Amerikas treasures pieauga, spreds samazinājās tikai par 13 b.p.: no 649 b.p. līdz 636 b.p. Turklāt dažas indeksa sastāvdaļas parādīja spēcīgu pieaugumu, tajā skaitā Ukrainas valsts vērtspapīri par 25%, Pakistānas vērtspapīri – par 17%, un Kazahstānas – par 15,8%.

- Kaut arī situācija pasaules obligāciju tirgū martā nedaudz uzlabojas, tā joprojām paliek ļoti negatīva, īpaši attīstības valstu korporatīvo parādu sektorā.
- Korporatīvo parādu (bet vājākām valstīm arī valsts parādu) refinansēšanas problēma joprojām paliek viens no sarežģītākiem uzdevumiem attīstības valstīm, tādēļ ka tirgū saglabājas augstas likmes.
- Pašlaik attīstības valstu korporatīvus vērtspapīrus var sadalīt trijās pamata grupās:
 - **finanšu ziņā stiprākas kompānijas (pārsvarā kvazivalsts kompānijas), kurām ienesīgums ir 15% un mazāk;**
 - **vidēja lieluma kompānijas, kurām ienesīgums atkarībā no valsts un sektora sastāda no 20% līdz 50%;**
 - **un vājākas kompānijas, kurām ienesīgums var atrasties diapazonā 50% - 100% un pat augstāk.**
- Mūsaprāt, šodien iegādei ir interesanti 1. un 3. grupas kompāniju parādi.
- Turklāt 1. grupas kompāniju parādus mēs iesākam pirkt investoriem, kas ir vairāk konservatīvi.
- Bet tiem, kas ir gatavi uzņemt risku, ir jāpievērš uzmanība 3. grupas kompānijām. Turklāt būtu vēlams samēklēt lielas vai sistēmu veidojošas kompānijas, kurām bankrotēšanas varbūtība ir neliela un par situācijas risinājumu var kļūt parādu restrukturizācija.

- Pagājušajā mēnesī vispārējais pozitīvs pasaules finanšu tirgos noveda pie zināmas spiediena samazināšanas uz attīstības valstu valūtām un attīstītām “otrā ešelona” valūtām.
- Rezultātā virkne valūtu, kas februārī kļuva ievērojami lētākas, martā parādīja atpakaļ pieaugumu pret dolāru.
- Dienvidkorejas un Zviedrijas valūtas, kas februārī zaudēja pret dolāru 9% un 7% attiecīgi, martā pieauga par 14,5% un 11%.
- Pret dolāru pieauga arī citi kursu krituma līderi, tajā skaitā Ukrainas grivna, Ungārijas forintis un Krievijas rublis.
- Par izņēmumu kopējā ainā kļuva Armēnijas drams, kurš marta sākumā bija devalvēts uzreiz par 17%, kas bija viens no nosacījumiem palīdzības piešķiršanai šai valstij no SVF puses.
- Kas attiecas uz pasaules vadošām valūtām, marts ir kļuvis par mēnesi, kad dolārs krita pret pārējām vadošām pasaules valūtām.
- Dolāra indeksa kritums (dolāra kurss pret 6 vadošām pasaules valūtām) mēneša laikā sastādīja 3,3%.
- Martā dolārs krita pret eiro par 4,5%.
- Turklāt galvenos zaudējumus Amerikas valūta cieta tajā pašā 18. martā, FRS paziņojot par plāniem “ieslēgt iespiedmašīnu”.
- Taču mēs kamēr uzskatām šo kustību tikai par spekulāciju, izmantojot izdevīgu ieganstu, un **pagaidām** nemainām mūsu prognozi, saskaņā ar kuru dažu gadu laikā eiro/dolārs kurss nonāks pie paritātes līmeņa.

Armēnijas drama pret dolāru kustības grafiks. Dati pa mēnešiem.

Korejas vona pret dolāru kustības grafiks. Dati pa mēnešiem.

Dolāra indeksa kustības grafiks. Dati pa mēnešiem.

Eiro pret dolāru kustības grafiks. Dati pa mēnešiem.

- Šis apskats ir paredzēts izmantošanai tikai informatīvos nolūkos un nevar tikt uzskatīts par ieguldījumu rekomendācijām, ieguldījumu pētījumiem, ieguldījumu konsultācijām. Apskata autors ir IPAS „AB.LV Asset Management” (jur. adrese: Elizabetes ielā 23, Rīgā). Šajā apskatā norādītā informācija iegūta no avotiem, kas finanšu tirgos tiek uzskatīti par uzticamiem, tomēr IPAS „AB.LV Asset Management” neuzņemas atbildību par iegūtās un sniegtās informācijas precizitāti un pilnību.
- Jebkuras personas veiktajam ieguldījumu darījumam pilnībā jābalstās uz personīgo pieredzi, lēmumiem, sava finanšu stāvokļa un risku novērtējumu. Dati par finanšu instrumentu ienesīgumu nekādā gadījumā netiek uzskatīti par ienesīguma garantiju vai rādītāju nākotnē. IPAS „AB.LV Asset Management” neuzņemas atbildību par jebkuru personu zaudējumiem, kas radušies izmantojot šos apskatus savu ieguldījumu veikšanai.
- Sagatavojot šo tirgus un atsevišķu finanšu instrumentu apskatu tika izmantotas tehniskās, fundamentālās un ekspertu analīzes metodes. Ar ekspertu analīzi ir domāta metode, kas balstās uz ekspertu vērtējumiem — situācijas vērtējumiem, izdarītiem pamatojoties uz apskata autora ilggadīgu pieredzi un intuīciju.
- Apskatā atspoguļotie fakti un viedokļi atspoguļo stāvokli un situāciju apskata sagatavošanas brīdī. Apskata autors nepaziņos par apskatā atspoguļotās situācijas un viedokļa izmaiņām.
- Apskatā minētie emitenti nav iepazīstināti ar apskata saturu.
- Informācija par riskiem, kas ir saistīti ar ieguldījumu darījumiem, atrodas šeit <http://www.ab.lv/private/investments/brokerage/risk/>